

Multifunkční informační centrum v Ústavu pro klasická studia AV ČR

Již dva roky nabízí Ústav pro klasická studia Akademie věd ČR badatelům novou službu. V rámci projektu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy *Multifunkční informační centrum pro dějiny kultury v českých zemích do r. 1800* bylo pořízeno a na vlastním serveru zprovozněno množství vědeckých databází, které jsou po registraci v knihovně ÚKS AV ČR zdarma zpřístupňovány zájemcům z řad teologů, filozofů, filologů, historiků i dalším badatelům. Informační zdroje od renomovaných nakladatelů jako Chadwyck-Healey, Brepols, Saur, tak má možnost využívat i česká vědecká obec. Doufáme, že i toto je náš malý příspěvek ke zkvalitnění vědeckého zázemí pro humanitní obory v naší vlasti. Některé databáze jsou přístupné pouze v knihovně ÚKS AV ČR, jiné – v závislosti na licenčních podmínkách – je možno prohledávat i na dálku, prostřednictvím Internetu. Které databáze u nás naleznete?~

Především databáze *Patrologia Latina Database*, *Acta Sanctorum Database*, *Corpus Augustinianum Gissense*, *Thesaurus Linguae Graecae* a *Cetedoc Library of Christian Latin Texts / Library of Latin Texts*, které jsou studnicí patristických a středověkých latinských církevních textů. Posledně jmenovaná pak ve své stávající verzi nabízí i poměrně širokou škálu latinských textů antických, především těch, které vydává nakladatelství Teubner v řadě *Bibliotheca Teubneriana Latina*, kterou na našem serveru rovněž najdete. Oproti elektronickému zpracování slavné Migneho řady *Patrologia Latina* má *Cetedoc Library* dále tu výhodu, že zpracovává kritické edice, takže máte možnost pracovat s takovou podobou textů, která odpovídá dnešnímu stavu poznání. Bohužel, kritický aparát a komentáře nebyly do databáze pojaty z důvodů autorských práv.

Acta Sanctorum Database je elektronickým zpracováním šedesáti osmi tištěných svazků řady *Acta Sanctorum*. Databáze byla připravena ve spolupráci se Sociétés des Bollandistes, která vydávala tištěnou verzi od r. 1643. V pořadí svátků církevního roku (leden-prosinec) obsahuje texty (legendy, životopisy, kritické komentáře...) vztahující se ke všem světcům liturgického kalendáře.

Corpus Augustinianum Gissense je pak nejen elektronickým vydáním všech děl tohoto církevního otce, ale také bibliografickou databází, která shromažďuje veškerou augustinovskou literaturu (do r. vydání, tj. 1996).

Antické i patristické texty ve staré řečtině naleznete v databázi *Thesaurus Linguae Graecae*. V současné podobě obsahuje tato databáze již prakticky všechny dochované texty od nejstarších dob až do 16. století.

Všechny databáze poskytují možnost rychlého fulltextového vyhledávání, které umožňuje i velmi sofistikované a komplikované dotazy, kombinující množství kritérií.

Dalšími databázemi vhodnými zvláště pro teologickou práci jsou: *Vetus Latina Database*, *Ut per litteras apostolicas*, *Poetria Nova*, *Repertorium der lateinischen Sermones* a *Bible Works*.

Vetus Latina Database je pozoruhodnou prací Institutu v Beuron, kde byly z různých děl církevních autorů shromážděny citace biblického textu v latině, které se ovšem liší od textu Vulgáty.

Ut per litteras apostolicas je elektronickou edicí papežských listin, zatím však pouze třech pontifiků 14. století: Jana XXII, Benedikta XII a Urbana V. Další pokračování se připravuje.

Poetria nova umožňuje prohledávání všech dochovaných latinských církevních hymnů a písní v rozmezí 7.–13. století, obsahuje ovšem též mnohé ze starší produkce, dokonce i poezii antických autorů.

Repertorium der lateinischen Sermones je prací prof. J. B. Schneyera a je tematickou kartotékou latinských kázání dochovaných v evropských středověkých rukopisech (1350–1500). Bohemikální prameny jsou rovněž zaznamenány.

Bible Works je unikátním nástrojem pro biblická studia, neboť umožňuje velmi pokročilé prohledávání biblického textu v mnoha jazycích včetně jazyků originálu. Nechybí ani nástroje morfologické analýzy, což mnohdy umožňuje vyhledávání i různých syntaktických jevů. Jako doplněk jsou zařazeny jazykové a biblické slovníky a encyklopedie.

Pro filozofy a filology jsou zde další databáze, např. *Goethes Werke* a *Voltaire électronique*. Tyto databáze obsahují veškerá dochovaná díla obou zmíněných autorů.

Indizes zur lateinischen Literatur pak obsahují opera omnia renesančního myslitele Colluccio Salutati (1331–1406). Historikové mohou též užít *Monumenta Germaniae Historica* v elektronické podobě. Pro historiky umění zde máme např. *Marburger Index* (všeobecný katalog uměleckých děl v Německu) a *Allgemeines Künstlerlexikon*, biografický slovník. Neopomenutelná je též databáze *Census of Antique Works of Art and Architecture*, která dokumentuje veškeré antické památky, které byly známy v renesanci.

Nechybí ani databáze bibliografické: *Bibliography of the History of Art*, *International Bibliography of Printed Music*, *International Medieval Bibliography*, *Iter Italicum*, *Latin Bibliography*, *Medioevo latino*, *Illustrated Incunabula Short Title Catalogue*.

Kompletní seznam přístupných databází naleznete na adrese www.clavmon.cz v sekci *databáze*. V nedaleké budoucnosti přibudou jistě další. Podrobnější informace můžete získat také dotazem na e-mail: zurek@ics.cas.cz. Vzhledem k zaměření projektu na zkvalitnění zázemí pro vědeckou práci v humanitních oborech v naší vlasti uvítáme i Vaše tipy pro nákup dalších informačních zdrojů, které zatím v České republice chybí.

Jiří Žůrek